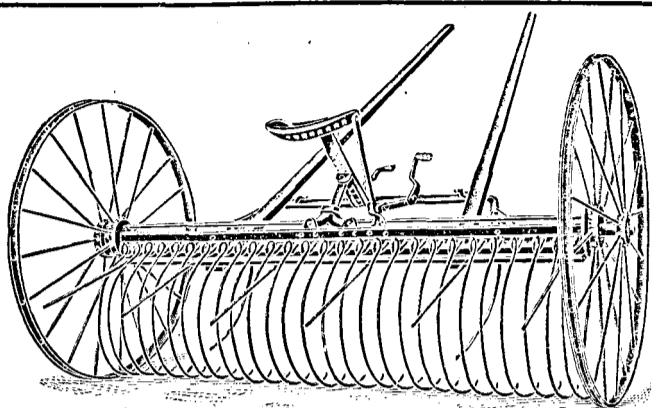

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1906. JUNIUS 3.

22. SZAM

KÜHNE E. hazánk legrégebb mező-**MOSONBAN**
gazdasági gégyára által
elismert gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPÁLÓESZKÖZÖK,

Columbia Cultivátorok, Herrmann kapálók.

Eredeti Laass-féle 6 soros Kapálógépek,

Burgonyamivelő eszközök,
Szénagereblyék, Szénaforgatók,

„OSBORNE“

6721

kéveköti és marokrakó aratógépek, fűkaszaló gépek, stb.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Temesvár, Gazdaudvar.

Állandó bizományi raktár:

MARTON IGNÁCNÁL KOLOZSVÁR, FERENCZ-JÓZSEF-ÚT 3.

Hatása biztos!

Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen
szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa
festékgyárak

1755. III.

Budapest, VII., Örmagy-utoza 4.

Magánjáró gőzcséplőkészleteket,
• Vetőgépeket, Szénagyűjtőket, •
szabad. Burgonyakiemelőgépeket,
• szab. burgonyaosztályozókat, •

és mindenféle egyéb gazdasági gépet szilárd
o o szerkezettel és szolid kivitelben szállít:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gégyár, érc- és vasöntőde

Gyártelep: POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb**

Mezőgazdasági gépek

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gégyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősége:
Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

1707.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budape st. Váci-körút 63.

Ital a legköltségteljes árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, koltyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planot jr. kapálók, szecs kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

AZ

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek. Teljes 100-as árfolyam.

Cséplőgép-tulajdonosok!

A belügyminiszteri 1903/73565. o o sz. rendelettel előírt o o

mentőszekrények

gőzgépekhez kemény fából teljesen felszerelve 30 koronáért, járgánygépekhez pléhdobozban 6 kor.-ért, beszerezhetők a

Magyar orvosi műszertárban
— orvosi műszerek, kötszerek, és sérvkötők gyára —
Budapest. VII., Kerepesi-út 32.
Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállítanak. 1752

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque száma: 15603
Cheque száma: a Magy. Ieszá nit. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt főbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállit csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket, gőzcséplő-készleteket, Tolókerék-rendszerű vetőgépeket, Egyetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészfárrai berendezéseket, Szecs-kavágókat, Répvágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, azukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok Derhymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár Mátyas király-tér 10.
Miskolc Városház-tér 20.

Dés Felső-sétátér.
S.-A.-Ujhely Főtér 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

N A Y és R Ó N A

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság 1727 és iparüzem számára.

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.
Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.
Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Bükkfa-Szén

Gróf Teleki László Gyula
erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u. p. Nagy-Iklód.

Rettegi sz. v. v. állomáson waggonba rakra, a legolcsóbb napi áron waggonszámra beszerezhető.

Szívógázmotorokhoz és egyéb gazdasági használatra kisebb mennyiségben is. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számítatik fel; vagy pedig zsákokat kérünk küldeni. 1423

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ngymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

(1477)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDÁTISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- Az erdélyi vármegyei magyarság megerősítése. *Éber Eruő.* 267
- A gabonatermés mennyiségének növeléséről, minőségének javításáról. *Sz.* 268
- Tájékoztató a m. kir. növényélet- és kórtani állomás működéséről. 269
- Új gyógy mód a száj- és körömfájás és a tüdővész ellen. *K. O.* 270

Egyleti élet:

- Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése. 270

Égyes közlemények:

- 186 gazdakör a Székelyföldön. 271
- A kormány mezőgazdasági programja. — Mezőssy államtitkár beköszöntője. — Gazdasági szakoktatásunkról. — Értesítvény. — Ay idej gyümölcsészeti tanfolyam. — Gyümölcsfeldolgozó gépek. — A terménystatisztika reformja. — A szeszértékesítés országos szervezése — Gyapjubeszézés. 272

Hirdetések.

Az erdélyi vármegyei magyarság megerősítése.

Évek előtt és esztendőkön át komoly és aggodalomtól áthatott hangok hívták föl a figyelmet a székely kivándorlásra és arra a nemzeti veszteségre, amely az ország délkeleti bástyájának letöredezése és elporladása által előáll. Lehetett eltérés a vélemények között abban, hogy melyek a székelység bajának okai, lehetett eltérés a gyógyítómód megválasztásának kérdésében; de eltérés a székelység politikai és gazdasági jelentőségét értékelő férfiak között nem volt, véleménykülönbség abban, hogy a székely népnek fennmaradása, itt-hontartása, gazdasági helyzetének javítása, kulturális színvonalának emelése szükséges, elengedhetetlenül szükséges — nem volt.

Ez a parancsoló szükségesség két főmomentumban domborodott ki. Az egyik a tuznádi kongresszus volt, amely a székelység javára irányuló eszmékben bővelkedett, amely tervekkel és javaslatokkal jelölte meg a bajok orvosszereit. A székely kongresszus a társadalmi munka eredménye volt és a társadalmi munka jegyében folyt le. És a társadalom figyelme akkor csakugyan összpontosult a tuznádi kongresszusi termekben. A másik főmomentum a székelyföldi ministeri kirendeltség föllállítása volt. Az állam a társadalom hívó szavára anyagi eszközeinek egy részét odavezette a Székelyföldre, közegeit beállította a székelység érdekében való munkába. A székelyföldi ministeri kirendeltség működése ma már a harmadik évében van: működésének eredeti területe kibővült Kisküküllő és Torda-aranyos vármegyékre. Ennek a működésnek végső eredményeit ma még nem láthatjuk. A működés irányából azonban láthatjuk, hogy a kezdet nehézségeinek legyőzése után, a működés legalkalmasabb eszközeinek kiválasztása után végeredményében hasznos, a célt szolgáló akció lesz ebből.

Eszes, ügyes és aggódó székely férfiak fajuk érdekében meg tudták mozgatni a társadalmat és megtudták nyerni az állam támogatását. De ha az erdélyi országrész népfajok szerint való konstrukcióját nézzük, és ha a népfajok számarányának fejlődését vizsgáljuk, akkor szemünk nem pihenhet meg az erdélyi magyarság nagy tömbjénél,

a székelységnél és elménk nem nyugodhatik meg abban, hogy ennek a székelységnek fönntartása érdekében amigyenye társadalmunk kezét fogott az állammal, hogy a székelység érdekében megindult és helyes mederben folyik a segitési akció. A székely akcióba vont hat vármegye egymással határos összeköttetésben 533,000 székelymagyarból álló magyar többséget alkot. Sok évszázadon át volt és maradt itt meg a magyarság többségnek és többség az ma is, ellenálló többség a tőle nyugatra, délre és keletre élő idegen népfajok hullámverésével szemben. A négy székely vármegye az ország keleti és délkeleti határánál alkot erős falanxot még ma is. De mérlegelnünk kell azt a helyzetet, hogy a székelységet a királyhágon túli nagy-magyarsággal olyan vármegyék kötik össze, amelyekben oláh többség és jelentékeny, vagy kevésbbé jelentékeny magyar kisebbség van. Ezek a vármegyék kötik össze a Székelyföldet a magyarsággal, ezeken a vármegyéken keresztül táplálkozik magyar kulturával a Székelyföld. Ha ezekben a vármegyékben jelentéktelen minoritássá törpülne, vagy elenyészne a magyarság: az összekötő vonal megszakadna, a székely tömb izoláltan egy oláh-szász vasgyűrűbe valószínűs szárazföldi blokádnál alá jutna, a melyet a magyarság fölmentő csapatai talán át sem tudnának törni és a Székelyföld nem lenne többé az erdélyi magyarság erőforrása, hanem egy saját fönntartásáért küzdő szigetté válnék.

Az erdélyi országrész nyugoti határain elterülő vármegyék alkotják ezt az összekötő kapcsot. Szolnok-Doboka, Kolozs, Alsófehér és Hunyadvármegyék kiterjedt határai között Torda-Aranyosvármegye csak mintegy 30 kilométernyit foglal el a határból. Torda-Aranyosvármegyét hozzácsatolták már a székely népsegitési akcióhoz. A másik négy vármegyének a lakossága az 1900. népszámlálás szerint volt:

	magyar	oláh	szász
Szolnok-Dobokában	47,212	180,309	7,252
Kolozs vármegyében	54,781	140,229	7,274
Alsó-Fehér „	36,360	166,099	7,954
Hunyad „	32,316	257,013	9,188
Összesen	170,669	743,650	31,668

A négy vármegyében a magyarság 22%-át teszi a lakosságnak; kisebbségbe

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
32 év óta
Mauthner
Ödön
császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat.

Permetezéshez

nyosabb áron. — Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

Ajánlunk szavatolás mellett permetezőket, kénporfúvókat, vegytiszta rézgálicot, sublimált kénport, dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénport, raffiaháncsot, jutafonalat a legjutá-

de jelentékeny kisebbségben van tehát. Hogy ezekben a vármegyékben a magyarság legalább ilyen arányú kisebbség maradjon, hogy ez az arányszám a lehetőségig javuljon, ez valóságos nemzetpolitikai érdek. Ha az 1900. népszámlálásnak ezen vármegyékre vonatkozó adatait az előző, 1890. évivel összehasonlítjuk, azt vehetjük észre, hogy a magyar anyanyelvűek száma ezekben a vármegyékben is erősebben nőtt, mint a nem magyar anyanyelvűeké, tehát a románoké és a szászoké. De ha a népszámlálás adatait elemeire bontjuk, ha a városi lakosságot a falusi lakosságtól különválasztjuk, akkor arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy 1890-től 1900-ig a városokban a magyar anyanyelvű lakosság aránytalanul erősebben fejlődött mint a nem magyar anyanyelvű, a falusi lakosságnál azonban ez az arány távolról sem oly kedvező a magyarságra. Alsófehérvármegyében a nem városi lakosság között 24% al nőtt a magyar, 23%-al a román anyanyelvűek száma, Kolozsvármegyében 9%-al a magyar, 8% kal a román anyanyelvűek száma, Nagyiküllő vármegyében 15.6%-kal a magyar, 15.2%-kal a román anyanyelvűeké, Szolnokdoka vármegyében — véleményünk szerint — a magyar anyanyelvűek számának 17%-os növekedését nemcsak a magyarság szaporodása, hanem bizonyos részben a 10000-nyi zsidóság anyanyelvének magyarrá válása okozta; Hunyadvármegyében a magyar anyanyelvűek óriási megnövekedését viszont túlnyomó részben annak kell tulajdonítani, hogy a lupenyi, petrillai, petrosenyi, piskitelepek bányüzemei nagy mértékben kifejlődtek és az ott fölvetett magyar anyanyelvű népesség nagy része ezekben a bányákban állandóan, vagy ideiglenesen alkalmazott bányamunkások behozatala által nőtt annyira meg.

A népszámlálás adatainak figyelmes vizsgálata alapján tehát arra a meggyőződésre juthatunk, hogy a nem városokban, hanem falvakban, túlnyomóan mezőgazdaságból élő népesség között a magyarság szaporodásának aránya nem éppen olyan megnyugtató, mint azt a népszámlálási statisztika nagy átlagszámait talán elhitethetnék. És ezt a megnyugtató érzést még kevésbé tudjuk megszerezni, ha azoknak a véleményét és aggodalmát halljuk, akik a falvakban, a földért, a magyar és oláh kigazdák közt való tusakodást közvetlen közelből figyelhetik. Tessék meghallgatni a magyar a földbirtokosokat, papokat, tanítókat: a magyarság térvesztéséről, az oláh földbirtok növekedéséről, a magyar parasztság eloláhosodásáról hallunk tőlük gondteljes, baljóslatú nyilatkozatokat mindig és csaknem mindenütt, ahol a lakosság vegyesen magyar és oláh. Ezeknek a józan, az életet ösmerő embereknek elméjében talán nem keletkeznek mindig csak agyrémek.

Egyes elszomorító jelenségek: talán nem ébresztenek tisztán látó emberekben mindig csak nyomasztó meggyőződést.

A statisztika számjai nem bizonyítanak minden állítást és minden aggodalmat; de nem is cáfolnak mindent és nem is oszlatják el az aggodást. A statisztika számaiból, a közvetlen közelből megfigyelők szavaiból azt a bizonyosságot kapjuk, hogy a falusi, a gazdákból, kigazdákából álló népesség körében a magyarság egyes vidékeken határozottan tért veszít, más vidékeken alig tudja magát fönntartani és sehol sem erősödik olyan mértéken, mint a városi lakosság körében.

Ez a bizonyosság egy meggyőződést érlelt meg az Erdélyi Gazdasági Egyletben: azt a meggyőződést, hogy a Székelyföldön kívül élő, úgynevezett »vármegyei magyarság« kedvezőtlen helyzetének, lassu fejlődésének vagy visszafejlődésének első sorban gazdasági okai vannak. És ez a meggyőződés készítette bizonyára arra, hogy utolsó választmányi ülésén egy, a vármegyei magyar kisbirtokosság gazdasági fölsegítése érdekében való akciót kezdeményezzen, amely akciónak az érdekelt vármegyék gazdasági fölsegítése lesz a célja és annak ezen vármegyék gazdasági érdekképviselőinek meghallgatása, véleményei, javaslatai fognak irányt szabni. Ezeknek kell megállapítani a bajokat. Ezeknek kell megjelölni a bajok orvoslásához ható eszközöket a szervezeteket. Ezeknek kell a megfelelő eszközökkel és szervezettel az akciót végrehajtani. Elég lesz-e erre a társadalom ereje, az érdekelt törvényhatóságok egészítik-e majd ki erejét, vagy az állam segítségére fog-e szorulni ebben a munkájában: azt az őszre összehívandó értekezlet fogja megmondani. Féltő, hogy a társadalom nem lesz elég erős egy szükséges nagy akcióra; hihető, hogy a törvényhatóságok részt vállalnak majd a munkában és annak költségeiben; de bizonyos, hogy szükség esetén az állam intervenciója sem maradhat el a nagy nemzeti érdek megvédésénél.

Eber Ernő.

A gabonatermés mennyiségének növeléséről, minőségének javításáról.

Tudott dolog, hogy az újabb időben gazdáink törekvése arra irányul, hogy a cereáliákat olyan mértékben nemesítsék s ezzel minőségüket annyira javítsák, hogy a technológiai gyakorlat különféle ágaiban megnyilvánuló követelményeknek megfelelőjenek. Különösen intenzív ez a törekvés a sörárpatermesztésnél. Sikerült is ezt a gabonafajt minőségileg javítani és, ami nem kevésbé fontos, természet területegységként tetemesen emelni. Ha ebből a szempontból azt nézzük, mi történt ezen időben a buza és rozs nemesítésének tekintetében a malmok követelményeit illetőleg, be kell vallanunk, hogy a fejlődés első stádiumait sem haladtuk túl. Csak most kezdjük buza- és rozsnövényünk táplálkozási vi-

szonyaink rejtélyes képét leleplezni. A cukorrépakultúra kísérleti állomásai adták ösztökélést arra, hogy hasonló állomásokat létesítsünk a többi gazdasági növény természetének tanulmányozására. Ilyen kísérleti állomás tanulmányai alapján ösmerhetik meg gazdáink azokat a feltételeket, amelyek mellett gabonánk versenyképesebb és a malomipar céljainak megfelelőbb lesz. Egészen a legújabb ideig kizárólag arra fordították a figyelmet, hogy minél nagyobb legyen a termés és ezt a célt azáltal igyekeztek elérni, hogy megfelelő vetőmagkiválasztásról és növényi táplálék pótlásáról gondoskodtak. Ezenkívül idegen buzafajtákat hoztak be, amelyek a hazai fajtákat elrontották és kiszorították. Csak a legújabb időben kezdték a buza- és rozsnövény élettanát tanulmányozni. Megvizsgálták a buza- és rozsszemek összetételét és beható tanulmány tárgyává tették az ezen cereáliákból készült liszt minőségét, sőt még, sütési kísérleteket is végeztek.

Ha már most mindenekelőtt a buza és rozs terméshozamait nézzük, látjuk, hogy Austriában a termésátlag 1904-ben buzából 13.1, rozsból 12.1 métermázsa volt hektáronként. Ha ezeket az átlagokat a velünk szomszédos Szászország és Bajorország átlagaival összehasonlítjuk, látni fogjuk, hogy noha Bajorország klimatikus és talajviszonyai kedvezőtlenebbek, mint a mieink, Szászországé pedig hasonlóak azokhoz, Bajorországban mégis 15.4 métermázsa buza és 16.4 mmázsa rozs, Szászországban 25 mmázsa buza és 20.6 mmázsa rozs termelt egy hektár földön ugyanezen évben. Kedvezőtlen és nyomasztó jelelenség ez különösen egy gabonabehozatalra szoruló országnál.

A buzatermelésben azért passzív Austria, mert a buzát a termékeny területekben annál kisebb mértékben termesztik, minél rozszabbak a hazai értékesítési viszonyok. Gazdáink ilyen viszonyok közt jövedelmezőbbnek tartották a cukorrépa és árpa termesztését, holott a buzatermesztés kisebb eredményét annak elhanyagoltabb kezelése okozta. A buza trágyázási költségei ugyan nagyobbak, viszont azonban a vegetáció idejében a termelési költségek és a munkaköltségek nem oly nagyok. Lennének csak képesek gazdáink körülbelül 25 métermázsa átlagos termést elérni, ami például Csehországban is Morvaországban bizonyosan elérhető lenne, gazdáink nagyrésze bizonyosan örömet emancipálná magát a cukorgyártól. Hogy Austria buzaszükségletét előállíthassa, a buzaterületet körülbelül még egyszer akkorára kellene megnagyobbítani. Ez azonban egyáltalában nem szükséges és általában nem is lehetséges; hanem igenis arra kell törekednünk, hogy a termésátlagokat területegységként növeljük. Austria természetátlagai határozottan alacsonyok, de okos magkiválasztással és megfelelő táplálóanyagviszapótlással 50—75%-kal növelhetnők, amiáltal saját szükségletet Austria csaknem maga fődözhetné Persze, gondos vetőmagkiválasztás, jó talajmunka és okos trágyázás mellett sem lehetne minden vidéken 25 mázsás termést elérni; de a mai átlagos termést a kevésbé kedvező helyzetű vidékeken is tetemesen lehetne növelni.

Ha már most a buza és rozs táplálkozási viszonyait tanulmányozzuk, ezen kulturnövényeknél is bizonyítva látjuk, hogy táplálóanyagviszapótlásuk különösen növekedésük első stádiumában aránylag nagy. A következő adatok illusztrálják leginkább, hogy a buza és rozs az őszi elvetés idejétől a következő

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azok a előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

év május 1.-ig milyen nagy táplálóanyagmennyiséget használ föl egy hektár földben. A búzánál ez a mennyiség 28 kg. nitrogén, ami 33%-a annak a nitrogénnek, amire a búzának a vetéstől a beéréséig szüksége van. A május 1.-ig terjedő időben a buza a talajból 25 kg. káliumot használ el, ami az egész káliumszükségletének 50%-a és 18 kg. foszforsavat, az egész foszforsavszükséglet 36%-át. A rozsnál ezek az adatok még érdekesebbek, mert azt mutatják, hogy a rozs a tél elteltéig csaknem a felét vonta el a talajból annak a nitrogénmennyiségnek, amelyre ennek a növénynek a vetéstől a beéréséig szüksége van. Ugyanezt láthatjuk a káli és a foszforsav felhasználását illetőleg is. Ezek szerint az adatok szerint a rozsnövény az őszi elvetéstől május 1.-ig a következő táplálóanyag mennyiségeket használta el:

32 kg nitrogént = az egész nitrogénszükséglet 49%-val	
28 " káliumot = " " káliumot " 47 " "	
18 " foszforsavat = " " foszforsav " 41 " "	

Ezek az igen fontos számok egészen új tanulmányok eredményei és meglátjuk belőlük, hogy ezeknek a kultúrnövényeknek a vegetáció első időszakában mennyi táplálóanyagra van szükségük. De meglátjuk belőlük azt is, hogy a táplálóanyagviszaporítás nálunk eddig milyen hiányos és a pótlás eljárása milyen tökéletlen volt. Csak úgy a vak sötétségben gádzálgodtunk, anélkül, hogy gabonánk életét biztosan ösmertük volna. Búzáknak és rozsnak elkerülhetetlenül szükséges, hogy a táplálóanyagokat már ősszel könnyen felhasználható alakban kapják meg; nem volt helyes tehát az az egyoldalú trágyázás, amely nálunk országwide divatozott s amely egyoldalú volt azért, mert szerves nitrogénről bőszegesen gondoskodott, más táplálóanyagokat pedig szűken pótolta vissza. Pedig különös figyelmet kell fordítani, hogy a nitrogén, káli, foszforsav, mész és magnesia között ne legyen aránytalanság.

Mi a cél Ausztria búza- és rozstermelésénél? Mindenekelőtt az, hogy olyan terményt állítsunk elő, amely a sütésre legalkalmasabb, amelynek minősége a mi „standard“-búzatypusunkhoz, a magyar búzához lehetőleg hasonlítson; végül az, hogy legalább annyit termeljünk, amennyi teljesen megfelelő minőség mellett a belső szükségletet kielégíthesse.

Kemény, üveges, aránylag kevés vizet tartalmazó, kompakt és nem higroszkopikus magot kell termelnünk, amely a raktározásnál a megfűlledésnek és megdohosodásnak ellenálljon. Általában két búzaváltozatot ösmernünk. Kemény, üveges fajtákat, amelyek a sütés céljára kiválóan alkalmasak. Ezekben sok a sikér, 12—15% a fehérje, és a sikértartalom 10—12%. Az ilyen kemény búzáknak 10—11% víz van és ezek adják a sütésre legalkalmasabb tésztát. A másik csoportba a puha, lisztes búzafajták tartoznak. Ezekben 8—11% fehérje, 6—8% sikér és 11.5—13% víz van. Az ilyen fajták már kevésbé alkalmasak a sütésre. Ha az ilyen puha búzaszemeket mikroszkóp alatt vizsgáljuk, látjuk, hogy a sikersejtek aránylag kicsinyek, a lisztsejtek viszont nagyok és keményítővel tele vannak. A puha búzaszemek, amelyek igen porózusak, a levegőből a vizet könnyebben veszik magukba, az abszorbeált vizet tovább tartják meg, olyannyira, hogy a vizet még az őrlés sem távolítja el egészen. Tudott dolog, hogy a puha, keményítődús

búzaszemek magburka erős, sűrű, aminek következménye, hogy ezek a szemek az őrlésnek erősebben ellenállnak és több korpát adnak. A lisztes búzafajták vagy 15% kal több korpát adnak az őrlésnél, mint a kemény, üveges fajták, amelyeknek magburka igen finom. Tudott dolog az is, hogy kemény, üveges búza lisztje sokkal élesebb. Nemkevésbé ösmert dolog az is, hogy éppen a magyar búzáknak tűnnek ki keménységükkel, üvegeességükkel, hogy magjuk burka finom és sütési célokra rendkívül alkalmas, éles lisztet adnak. A cseh búzáknak között van egy kemény, üveges és egy félig üveges, sokszor lisztes, puha fajta. Az idegen fajták csaknem mind puhák és lisztesek.

Hogy a fehérje — és nevezetesen a sikértartalmat növelhessük, mindig szem előtt kell tartani a talajalkati viszonyokat. Nagyon fontos, hogy a talajban elegendő kalcium és magnéziumösszetétel legyen. Ha erősebb nitrogéntrágyázást alkalmazunk, mint amennyi a minőség és mennyiség növelésére szükséges — a búza átlagos termésnél 85 kg. nitrogént emészt meg egy hektár földről — akkor könnyen megeshetik, hogy a búza megdől, mert nem volt elég kalcium és magnézium, amelyek a szilárd szár képzéséhez nélkülözhetetlenek. Igen fontos, hogy a rozs- és búzánövénynek már ősszel, fejlődésük első időszakában elegendő és mindjárt asszimilálható nitrogént adjunk; de hogy az esetleg fölösleges mennyiségű nitrogént idejében ellensúlyozzuk, káli és foszforsavtrágyát is használjunk. Ha a többi táplálóanyaghoz arányítva túlságosan sok a nitrogén, akkor nagy lesz a szálmatermés, az érési folyamat és a sikér lerakódása késedelmet szenved és a gliadin és glutenin közötti viszony nem lesz kedvező. A szemtermelés is növekedhetik, de a minőség rovására.

Gyakorlati kísérletek alapján bizonyosra veszem, hogy Ausztriában lehet olyan jó minőségű búzát termelni, mint amilyent Magyarországból kapunk és a termés mennyiségét is növelhetjük annyira, hogy legalább Magyarországtól függetlenül tehetjük magunkat. Tudjuk, hogy Magyarországból 1904-ben nem kevesebb, mint 4 millió q. búzát és majdnem 6 millió q. lisztet hoztak be Ausztriába. Ha meggondoljuk, hogy egy hallatlan, a magyar termelés részére kedvező tarifarendszer következtében a mi gabonatermelésünknek valószínűleg élet-halálharcot kell vívnia a magyar termeléssel, akkor nyilvánvaló lesz, hogy gabonatermelésünkön csak a fönn leírt eszközökkel lehet segíteni.

Ezt a cikket dr. Stoklasa Gyula, a Cseh királyság földmívelő tanácsa cseh osztálya által fenntartott élettani kísérleti állomásának vezetője írta. Hogy cikkét az osztrák tulipánfalási ösztön sugalta, hogy a cseh búzát olyan jónak tartja, mint a magyart, ez lehet, igaz is nem is: ezt itt nem dönthetjük el. De ezt a cikket egy tudós ember írta, aki igen érdekes gyakorlati kísérleteket is tett és ebben a cikkben sok olyan részlet is van, amit a magyar gazdák is megismerhetnek és figyelmükre méltathatnak. A jó minőség fenntartása és fokozása, meg a mennyiség növelése: a vetőmag okos kiválasztásával, jó talajmunkával, megfelelő trágyázásával — erre kell törekedniük a mi gazdáinknak is és a mi kísérleti állomásaink is segítsék ebben a gaz-

dákat. Mert azt az egyet nem szabad szemünk elől tévesztetni, hogy az osztrákok a hozzájuk bevitt búzát és lisztet busásan kitudják fizetni a hozzájuk behozott iparcikkokkal. De mivel fizetjük meg mi ezeket az iparcikkokat, ha onnan kiszorítják, vagy fölöslegessé teszik búzáinkat meg lisztünket?

Sz.

Tájékoztató a m. kir. növényélet- és kórtani állomás működéséről.

Nyolc éve annak, hogy a földmívelésügyi miniszterium egy tudományos intézetet alapított Magyaróvárott, amely elsősorban a mezőgazdasággal foglalkozók támogatását, tanácsolását tekinti főfeladatának. Ez intézet a „Magy. kir. növényélet- és kórtani állomás“.

Egyik feladata ez intézménynek, hogy kultúrnövényeinkben jelentkező mindama betegségeket, melyek nem állati körnemozólktól származnak, az érdekelt mezőgazda óhajára díjtalanul megállapítsa s az ellene való védekezésmód felől a mezőgazdákat díjtalanul tájékoztassa.

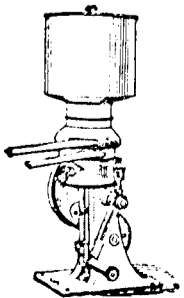
Fentiekből látható, hogy ez intézménynek célja a gazdának segítségére lenni, őt a természetmennyeit fenyegető növényi betegségek felől kioktatni; neki a betegségek leküzdésére tanácsot, utbaigazítással szolgálni.

Ennek dacára gazdaközönségünk eddig nem vette ez intézményt oly nagy mértékben igénybe, amint azt saját jól felfogott érdeke kívánatosná tenné s mi e körülményt részben annak tulajdonítjuk, hogy a gazdaközönség egy része talán nem bír tudomással ez érdekeiben működő intézmény fennállásáról. Erre tekintettel jónak láttuk e tájékoztatót közzétenni s alábbiakban utbaigazítást adni arra nézve, miként lehet az intézetet s milyen esetekben igénybe venni.

A miniszterium rendelkezése folytán nem tartoznak intézetünk ügykörébe azok a növényi betegségek, melyeknek okozói rovarok. Ezekre nézve a Budapesten működő m. kir. rovarügyi állomás van hivatva felvilágosítást adni a gazdának.

Sok esetben nem tudja a gazda, vajjon a veteményeiben észlelt betegségeket rovarok okozza-e, avagy egyéb ok, mint pl. gombák, bakteriumok, kedvezőtlen tenyészviszonyok stb. Ily esetekben azt kell cselekednie, hogy a kérdéses beteg növényekből (pusztuló búzavetés, rothadó gyümölcs stb.) mintát küld be hozzánk. Mi e mintát megvizsgáljuk s ha azt találjuk, hogy a bajt rovarok okozzák, akkor a küldeményt saját költségünkön áttesszük a rovarügyi állomáshoz, amely beküldőnek a védekezésre vonatkozó felvilágosítást díjtalanul meg fogja adni; ha ellenben nem rovarok okozták a bajt, úgy mi fogjuk közvetlenül és díjtalanul értesíteni a beküldőt betegség mibenlétéről s az ellene való védekezéssről.

A minta beküldésére vonatkozólag még azt akarjuk a gazdák tudomására adni, hogy nem elégséges pl. egy sárguló búzavetésből néhány elsárgult sást beküldeni, hanem néhány beteg tövet gyökerestől, sőt lehetőleg földestől kell hozzánk beküldeni, mert hisz a levél sárgulásának oka székelhet a gyökérben is. Igen kívánatos amellet, hogy a gazda, ha valamely növénybetegség miatt hozzánk fordul, részletesen írja meg, milyen talajban, milyen vetésgörögben, milyen mívelési mód

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyisint mindenmely tejjgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár

1660

FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

KÜLÖNLEGESSÉG:

VAJKIVITEL:

„Svéd Globe Separator.“

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bormentve.

mellett termett az illető növény; milyen volt az időjárás, minő tünetek közt jelentkeznek a baj és pedig: vajjon foltonként, avagy az egész táblán elszórtan mutatkoznak-e a beteg növények s ha csak foltonként, úgy e foltok a talaj mélyedéseiben avagy magaslatain, vagy a nivőkülönbségektől függetlenül észlelhetők-e s vajjon e foltok talaja nem más minőségű-e, mint a tábla többi része. Szükséges nekünk e tényezők ismerése azért, mert sokszor csak ezek alapján adhatunk biztos felvilágosítást a betegség felől.

Végül azt kell még felemlitenünk, hogy a szőlő nem tartozik intézetünk munkakörébe; ennek számára a földmívelésügyi miniszterium a budapesti ampelologiai intézet létesítette. Ellenben az összes többi mezőgazdasági, kerti, gyümölcskerti és erdei növények munkakörünkbe tartoznak s ezek betegségeit illetőleg készséggel állunk a gazdaközönség, illetve gyümölcsstermelők, kertészek és erdészek rendelkezésére.

A magyaróvári m. kir. növényélet- és kórtani állomás vezetője.

Uj gyógymód a száj- és körömfájás és a tüdővész ellen.

A lissaboni kongresszus higienikus ülésén — mint az állattenyésztési és tejgazdasági lapok írják — Greifwald-Löffler titkos tanácsos tartott igen érdekes előadást a száj- és körömfájás ellen használatos újabb beoltási módról.

Lovakból nyert szérummal — mondja Löffler — már évek előtt sikerült sertéseket és juhokat sikerrel beoltani. Olyan szarvasmarhákból, amelyek a betegségen átestek s így immunissá lettek iránta, szintén sikerült szérumot nyerni, amely igen érzékeny természetű szarvasmarháknak az immunissá tételére kitűnő hatással volt; de ennek hatása egyrészt csak három-négy heti időtartamra hatott ki, másrészt pedig nagyon drága mulatság.

Hosszabb hatású és olcsóbb szérum előállítására után kutatott tehát Löffler és sikerült neki már az elmúlt évben eredményt elérni, azonban eljárása mellett az állatok még mindig három-négy befecskendezésre szorultak, ami a praxisban nem egy könnyen vihető keresztül, azért Löffler nem nyugodott addig, míg el nem érte célját, hogy egyetlen befecskendezéssel immunissá tegye a szarvasmarhát a baj ellen és pedig a következő módon:

A száj- és körömfájás baktériumát ma még nem ismerjük, csak azt tudjuk róla, hogy ez oly kicsiny, miszerint minden olyan szűrőn keresztül megy, amely más, eddig ismert baktériumot felfog. Ugyanazért nem sikerült a tenyésztésük sem eddig, hanem hogy virust nyerhessünk, az állatokat a lymphá befecskendezése által kell beteggennünk. — Ha már most szarvasmarháról-szarvasmarhára, sertésről-sertésre oltunk, akkor egy pár átvitel után nem betegszenek meg az állatok s ezen szabály alól csak egy kivétel van: az 5—6 hetes malac. Bebizonyosodott, hogy a malacokban történt folytonos tenyésztés mellett a lymphá virulenciája mindjobban gyöngült s a betegség iránt oly annyira fogékony szarvasmarhák még nagy adagu malaclimpha befecskendezése után sem betegedtek meg. Ez a kedvező eredmény azonban

csak akkor mutatkozott, ha mindig ugyanazon fajta malacot használta fel kísérleti célra.

Továbbá bebizonyosodott az is későbbi kísérleteknél, hogy ez az elgyengült lymphá csak akkor tette immunissá a szarvasmarhát, ha a befecskendezett anyag mennyisége elég nagy volt ($\frac{1}{25}$ cm³) s azt az állat bírta viselni.

Hogy ilyen nagy mennyiségű elgyengített szérum befecskendezése meg ne fertőztesse a szarvasmarhát, tehát annak egy másik testrészén erős szérumot fecskendezett be Löffler. Az így kezelt szarvasmarhák nem betegedtek meg s három hét leforgása után a legmagasabb immunitást mutatták.

Ezen új módszer, amely számtalan kísérletezésnél bevált már, eltekintve kiváló gyakorlati értékétől, tudományos szempontból is nagyjelentőségű és Löffler szerint valószínűleg az emberiség egy nagy csapásának, a tüdőbajnak lesz megőzőjévé, amennyiben úgy látszik, hogy az emberben folytatlagosan tenyésztett tüdővészbacillus elveszti virulenciáját a szarvasmarhára nézve; s így a szarvasmarha tüdővész bacillusa az embert, s az emberé a szarvasmarhát fogja immunissá tenni.

Tehát remélhető, hogy nemcsak a gazdák, hanem az egész emberiség hálásan fogja fejtegetni a tudós Löffler előtt, aki új eljárásával, a bacillus teória kiaknázására egészen új utat jelölt ki.

K. Ö.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Igazgató-választmányi ülése.

Az E. G. E. rendes választmányi ülését május 29-én tartotta meg.

Elnökölt: Br. Jósika Gábor e. alelnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jelen voltak: Lészai Ferenc, Gruner Károly, Nagy Dezső, Csérer Lajos, Réti János, Igaz Lajos, Fekete Nagy Béla, Dr. Páter Béla, Dr. Mihály József, br. Mannsberg Sándor, Molnár Sándor, Szász István, dr. Szentkirályi Ákos és Éber Ernő s. titkár.

Elnök az ülést megnyitván. — a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Páter Béla és Nagy Dezső tagokat.

Múlt ülés jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetek.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter 2750. sz. alatti bemutatkozó leiratára — határozza ülés, hogy öt ismételt is meleghangú felterjesztésben fogja üdvözölni.

A közös hadügyminiszternek a katonai ellátási cikke beszerzésére vonatkozó rendelete kapcsán — elhatározza választmány, hogy a gazdáknak a katonai fogyasztással való közvetlen kapcsolatba hozását eszközölni fogja s e végből tanulmányoztatja az Aradmegyei Gazdasági Egyletnek e tárgyban már folyamatban levő eljárásait.

Előadtván a földmívelésügyi miniszternek azon értesítése, mely szerint a kereskedelmi miniszter és a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság között fennállott szerződés újabb 5 évre meghosszabbított, — ig. választmány határozza: A földmívelésügyi miniszter felterjesztésben kérendő, hogy jövőre a szerződés további megújítása előtt mezőgazdasági érdekeink hathatósabb megvédése céljából egy-

letünk és általában a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetek is szólittassanak fel véleményadásra.

Elnökség azon intézkedése, mely szerint a földmívelésügyi miniszter felszólítására az ujonnan szervezett vámügyi tanácsba leendő kinevezésre László László egy. tagot ajánlotta — jóváhagyó tudomásul vétetett.

A földmívelésügyi miniszternek azon leirata, mely mellett az Olasz- és Oroszországgal, Belgiummal és Svájcokkal kötött új kereskedelmi szerződéseket megküldi — tudomásul szolgál.

Előadtván az O. M. G. E.-nek és a Szabolcsmegyei Gazdasági Egyletnek a mezőgazdasági munkáskérdés ügyében tett miniszteri felterjesztéseik — ig. választmány hasonló szellemű felterjesztés intézését határozta el.

Ugyancsak az O. M. G. E.-nek a kőbor cigányok ügyében tett felterjesztését — ig. választmány szintén pártoló felirattal támogatni határozta.

A Békésmegyei Gazdasági Egyletnek a Néplap legutóbbi iránya ellen tett és pártolásra megküldött felterjesztése előadásának kapcsán egy. titkár indítványára — elhatározta választmány, miszerint a földmívelésügyi miniszter felterjesztésben fogja kérni, hogy a nevezett lap elavult formáját, nem egészen megfelelő tartalmát és irányát — illetékes szakvélemények meghallgatása után — a célnak megfelelőbbé reformálja.

A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyletének szept. 16-án Nagyváradon tartandó kongresszusára — egyleti képviselők kiküldésével elnökség megbízatik.

Éber Ernő segéd titkár indítványozza, hogy az erdélyi vármegyei kisbirtokos magyarság megerősítésére, a sajtónak, az érdekelte képviselőknek és gazdasági egyleteknek bevonásával és egy, az őszi kiállításakor Kolozsvárt rendezendő ankét útján — az egylet actiót indítson. — Igazg. választmány az indítványt magáévá teszi s elhatározza, hogy:

a) A sajtó útján fölvilágosíttatja a közvéleményt az erdélyi vármegyei magyarság helyzetéről és annak megerősítésének szükségességéről;

b) Fölkéri az érdekelte vármegyék orsz. képviselőit, hogy a legközelebbi adandó alkalommal a képviselőházban ennek az akciónak szükségét fejtsék ki.

c) Fölszólítja a szilágy megyei, alsófehérv., szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyleteket, az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályát, hogy ezen kérdéssel foglalkozzanak és a nyár folyamán állapítsák meg ezen vármegyék magyarságának helyzetét és a fölségitésére ható, szükséges eszközöket.

d) Ezen gazdasági egyesületeket és a szakosztályt a f. évi őszi kiállítás alkalmából értekezletre hívja össze, amely értekezleten a közös akciónak részleteit és az akció megkezdésének föltételeit megállapítják és ennek alapján:

e) A kormányhoz, vagy a törvényhatóságokhoz terjesztendő memorandumban az E. G. E. ki fogja fejteni az erdélyi vármegyei magyarság hivatását, helyzetét és a fönntartására és megerősítésére szükséges eszközöket és intézkedéseket fogja megjelölni, illetőleg kérni.

Jászberényi András monostori tanintézeti intézőségét írásbeli indítványára — határozza a választmány, hogy az őszi kiáll-

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerezt 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménnytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménnytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

tással kapcsolatban rendezendő mesterséges költetég-verseny eszméjét elvileg elfogadja s tikkart az előintézkedések és tanulmányok megtételével — jelentéstétel kötelezettsége mellett — megbizva.

Az építőbizottság jelentése, mely szerint az egyleti székház építési vállalatát Reisinger József építésmérnöknek 40.279 kor. váll. összegért kiadta, — jóváhagyó tudásul vétetett.

A Kolozsvár város részére adományozott színházi díszlet-raktár telekre vonatkozó ajándékozási szerződés megkötésével — választmány az elnökséget megbizva.

A monostori gazdasági tanintézetnél megüresedett egy áll. ösztöndíjat — a tanári testület javaslatával megegyezően — ülés Papp Szilvius hallgatónak javasolja adni.

Egyleti jogtanácsosnak néhai Tompa Károly örökösei ellen indított számadási perben tett jelentését — ülés véleményezés végett tagdíjhátralékbizottsághoz teszi át.

Kolozsvár város polgármesterének a 27.000 korona csatornázási kölcsön tárgyában intézett megkeresése — elnökségnek elintézésre kiadatik.

Gr. Károlyi Lászlónak az atyja elhunytával alkalmával kifejezett részvétet megköszönő levele — tudásul vétetik.

Uj tagokul ig. választmány felveszi: Idrányi Endre, Szász Ferenc, Grünfeld Mayer és Léb Bernát rendes tagokat.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

136 gazdakör a Székelyföldön.

Marosvásárhely, május 27.

A földmivelésügyi miniszterium székelyföldi kirendeltségének gazdasági tevékenysége már látszik. Ezuttal a szervezés munkájának csak egy jelenségére mutatunk. *A gazdakörökre.* Igen helyesen úgy okoskodott a kirendeltség, hogy minden munkája hiábavaló, ha nincs hozzá fegyelmezett, értelmes közönsége s nem biztosíthatja akciójáéhoz ezek érdeklődése és gyümölcsöző munkálkodása mellett a *falu vezető embereinek* támogatását.

Ez nem volt. Tehát teremtenie kellett. Így jöttek létre a *gazdakörök*. Ott, ahol a *tanítók és papok* megértették intencióit, követették felhívásait, majd utasításait, igénybe vették támogatását, már virágzó gazdakörök vannak, melyeknek kötelékében összpontosul a szellemi élet, a vezető emberek összejönnek követőkkel: a nép értelmesebb, jóra-szépére hajlandóbb kigazdáival és megállapítják hététről-hétre, mily irányban és eszközökkel kell biztosítani boldogulásukat.

Ilyen gazdakör kizárólag tanító és pap (tulnyomóan tanító) vezetése alatt van:

Maros-Torda vármegyében	9
Udvarhely	75
Háromszék	22
Csik	12
Kisküküllő	5
Torda Aranyos	13

Összesen 136

Százharminchat kis kör működik már, mint a község szellemi és gazdasági életének központja, ahonnan életrevaló tervek kerülnek a nép közzé megvalósításra.

Ezekben kelt ki csirája a szövetszervezeteknek is (ezekről később szólok.); itt készültek a kigazdaság rekonstruálásának tervei, melyek nyomán javul a régi rendszer, feljülnek szőlők, rétek; szaporodik a marhaállomány; gyümölcsösökké válnak puszták területek stb.

A kigazdák értelmi nivójának emelése

tehát elsődrendű feladat s mint az eredmények mutatják, a kirendeltség jó helyt kezdte a mentés nehéz munkáját.

De ha végigtekintünk azon a kis statisztikán, mely a székelyföldi gazdakörök számárnyát mutatja, elismeréssel szólván a kis Udvarhelyvármegye derék tanítói karáról, melynek mozgalmából 75 gazdakör alakult és működik, önkéntelenül tolu ajkunkra a kérdés: miért van Maros-Tordában csak 9, Háromszéken 22. Csikban 12 gazdakör, holott e megyék nagyobbak az előbbinél, tanítói is számosabbak, mint amannak?

S ha rosszul is esik, nem tudunk más feleletet adni, minthogy ezeknek tanítói karát még nem hatotta át a mentés gondolata és szüksége, sőt kötelessége sem annyira, mint azét. Pedig hiában hártják el maguktól e feladatot, elébb-utóbb nekik kell megoldani azt. S minél hamarabb teszik, annál jobb, minél későbbben, annál rosszabb rájuk is, a népre is, mert az ő existenciájuk a nép anyagi és erkölcsi gyarapodásának mértéke szerint javul vagy rosszabbodik.

E tekintetben a szász községek kiáltó példával szolgálnak. Bele kell csak annak közéletébe tekinteni.

A székely tanítóóság a felsoroltakon kívül azért sem térhet ki e feladat elől, mert neki a *magyar fajt* kell erősítenie, ami nemzeti szempontból itélve *hazafias kötelesség*.

Eppen azért azon reményünknek adunk kifejezést, hogy „ami késik, nem mulik“ s nem kell soká várni, hogy a székely tanítóóságot áthassa a nemzeti törekvés szükségének tudata s közgazdasági téren is segítségére siet az elhagyott népnek.

Az említett gazdakörök már gépsegélyben is részesültek, hogy az okszerűbb gazdálkodáshoz való segédeszközöket bemutassák tagjaiknak. Ők közvetítik az állatállomány felujtására, legelő javítására, szőlők felujtására, gyümölcsfajok szétosztására stb. re irányuló reformterveket, segélyeket; a segélyek kezükön át jutnak arra érdemes ajánlottjaikhoz, akik azokat a cél érdekében akarják és tudják használni. Télen által ezekben a szervezetekben folyt le a községi közélet minden fontosabb mozzanatát érintő *tanítás* a kirendeltség szakemberei által és ezek segítségével folynak most a *határbejárások*, hol a gyakorlati gazdasági munka előnye és hátrányai szemléltethetők — okszerű tanítással kapcsolatosan.

Szóval a gazdakörök a község szellemi és gazdasági életének központja, a vezető emberek és a nép találkozó, a közélet melegedő helyei. A székely tanítóóság ne értené meg ezt?

— **A kormány mezőgazdasági programja.** Május hó 29-én fejtette ki *Wekerle* Sándor miniszterelnök a képviselőház és a főrendiház előtt a kormány programját, a mely programban a mezőgazdaság érdekében való gazdasági tevékenység terveit is meghallhattuk. A programnak idevonatkozó része a következő:

»Gazdasági tevékenységünkre térve át, mezőgazdaságunk *belterjesebb fejlesztése*, minden *kereseti ág felkutatása* és kihasználása, különösen a *kisebb mezőgazdasági haszonélvezetek* kihasználása és pedig ezek azon ágainak kihasználásán kívül, amelyek az alsóbb néposztályoknak képezik keresetforrását, azok terményeinek, mint általában a *mezőgazdasági termékeknek előnyös biztos*

értékesítése és állattenyésztésünk újabb irányítása képezendi az általános feladatot. De ezenkívül elő kell készítenünk az *állandó mezőgazdasági képviselő szervezetét* a *mezőgazdasági hitelnek könnyítését* és különösen a kisbirtokot terhelő nagy terhek *konverziójának* előnyös keresztülvitelét, a birtokpolitika körében a *telepítés és parcellázás* ügyének rendezését, végül a *munkás- és cselédügyi viszonyoknak* az újabb követelményeknek megfelelő reformját és rendezését.«

A miniszterelnök programja így föl sorolván a teendőket, most annál feszültebb érdeklődéssel várhatjuk azt a részletesebb programot, amelyet legkésőbb a budgettárgyalásnál *Darányi* miniszter fog kifejteni. Az ő előző miniszteri működése alapján könnyen merithetjük azt a meggyőződést, hogy mindaz, amit a kormányelnök föl sorolt, idejében és jól fog megvalósulni.

— **Mezőssy államtitkár beköszöntője.** A földmivelésügyi miniszterium új államtitkára, *Mezőssy* Béla hétfőn *Darányi* Ignác miniszter kezébe letette a hivatali esküt s elfoglalta hivatalát. A miniszterium főosztályainak vezetőit *Darányi* miniszter mutatta be az új államtitkárnak, aki ez alkalommal rövid beszédet mondott, mely az ország gazdaközönségét méltán fogja érdekelni. Az új államtitkár a következőket mondotta:

— *Teljesen azonosítom magamat azzal a gazdasági irányzattal, amelynek a képviselőház és a nagy közvélemény előtt több mint egy évtizede Darányi Ignác volt a szószólója és amely irányzat mindenkor a magyar képviselőház legmelegebb rokonérzésével találkozott. Hűséges munkatárs akarok lenni a magyar földmivelésügyi politika szolgálatában. Önmagam érzem át legjobban erőm gyengeségét. Gyöngye erővel, úgy lehet, de erős akarral, lankadatlan szorgalommal igyekezni és dolgozni akarok. És most, midőn a politikai élet forgatagából át lépek a nehéz munka csendes épületébe, a legszigorubb hangu önbírálat alapján is annyit érzek, hogyha semmi egyebet sem hoztam is magammal új tevékenységi pályámhoz utavalóul; hoztam: egy becsületes nevet, elhoztam szándékaim tisztaságát! Büszkeségem lesz az mindig, hogy a magyar földmivelésügyi szolgálatára olyan kiváló egyén hívott engem, mint ő excellenciája; büszke vagyok rá, hogy egy ily, a tapasztalatok, a tudás magas színvonalán álló tisztikarnak leszek tagja: és ilyen vezetéssel és ilyen körben fogom szolgálhatni a magyar nép, a magyar föld, a magyar haza érdekeit. Kérem, méltóságos uraim, ajándékozzanak meg bizalmukkal és támogatásukkal!*

— **Gazdasági szakoktatásunkról.** A *Köztelek* május hó 30-i számában *Szilassy* Zoltán gazdasági szakoktatásunk hiányairól, tartalmaz, okos cikket irt, amelyben meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy a gazdasági tanintézeteknél a legközelebbi tanév megújításakor az *érttségi vizsgálatot* kell felvételi kötelességgé kitűzni, a magyaróvári akadémia tanfolyamát ugyanekkor három évre kell fölemelni és a *gazdasági tanintézeteket egyidejűleg akadémiai rangra kell emelni.* Örömmel kell

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatós **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehértanú, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1005

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyluzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

fogadnunk azt a támogatást, amelyben a *Köztelek* és *Szilassy* lapunknak és az erdélyi gazdatársadalomnak ezt a többször kifejezett kívánságát részesíti. De egyúttal ennek a cikknek első részét helyre kell igazítanunk, mert az félreértésből eredt és félreértést okozhat. Azt mondja ugyanis a cikknek ez a része:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kezdeményezésére és vezetésével Darányi földművelésügyi miniszternél a napokban az erdélyi gazdasági érdekeltség egy nagyobb csoportja járt küldöttségben azzal a kéréssel, hogy a miniszter a gazdasági közvélemény által oly régóta sürgetett gazdasági főiskola kérdését mielőbb akként oldja meg, hogy a kolozsvári gazdasági tanintézetet a kolozsvári tudományegyetem tanító-erőinek és eszközeinek felhasználásával gazdasági *főiskolává* alakítsa át. Darányi miniszter a küldöttséget szívesen fogadta, a maga részéről a gazdasági szakoktatás reformjának szükségét szintén hangsúlyozta, a küldöttség által előterjesztett konkrét kérelemre azonban nem nyilatkozott, mert hiszen nem is nyilatkozhatott, mivel a kolozsvári küldöttség a minisztert kérésével jóformán meglepte, amidőn minden nagyobb előkészület nélkül kérését a miniszternek előterjesztette.

Főhatalmazva érezzük magunknak annak a konstataálására, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet kezdeményezésére, Kolozsvármegye és Kolozsvár törvényhatóságainak tagjaiból, az E. G. E. elnökségéből és több erdélyrészi orsz. képviselőből alakult küldöttség május 25.-én *nem azt kérte Darányi minisztertől, hogy a gazdasági tanintézetet főiskolává, hanem azt, hogy akadémiává alakítsa át.* Ezt kérelmezte az E. G. E. korábbi lépéseinél, ezt kérte a legutóbbi küldöttség szónoka, gr. *Bánffy Miklós* főispán is és ez foglaltatik az általa átnyújtott memorandumban is, amelyben a tudományegyetemmel való kapcsolatról a cikk által adott értelemben sem lehetett tehát szó. És hogy ez a kérés a minisztert nem lepte meg, azt bizonyítja az a tájékozottság és szakavatottság, amely a küldöttségnek adott válaszból olyan biztatóan hangzott ki.

— **Értesítvény.** A kolozsvári cs. és kir. 35. hadosztály tüzérezred istállóiból összegyűlendő trágyának értékesítése végett *1906. június hó 6-án*, a fenti cs. és kir. élelmezési raktárnál (Viz-utca 1. sz.) írásbeli ajánlatoknak délelőtt 10 óráig való átvétele mellett, egy bizalmas biztosítási tárgyalás tartatik. Bővebb felvilágosítás ugyanott szerezhető.

— Az idei gyümölcsészeti tanfolyamok bevégeztek. Az idei tanfolyamokon 29 lelkész és 46 tanító vett részt. Lelkészek részére Budapesten és Kolozsvárott volt tanfolyam, a

néptanítók részére Keszthelyen, Tordán, Kiszebenben. A hallgatók elméleti és gyakorlati kiképzetése teljesen kielégítő volt. 1892. év óta, mióta a tanfolyamokat rendszeresítették, 968 lelkész és tanító nyert a gyümölcsészeten elméleti és gyakorlati kiképzetést.

— **Gyümölcsfeldolgozó gépek.** Darányi földművelésügyi miniszter oly községeknek, ahol nagyobb gyümölcsstermés várható, nehogy a friss gyümölcsöt áron alól kelljen értékesíteni, Simon-féle cidermalmot, Mabilé-féle almaborsajtót, Ryder-féle amerikai vándoraszalót, Györy-féle taligára szerelt szeszfőzőkészüléket engedélyezett 3—6 heti használatra és pedig ingyen. Az ez iránt való kéréseket július 15-ig kell benyújtani. Nagyobb mennyiségben szilvát termelő községeknek 600 korona értékű Casnille-féle aszalókat örök tulajdonul ajándékoz tárcája terhére a miniszter, ha a 2—300 koronát kitevő építési költségeket az illető községek elvállalják.

— **A terménystatisztika reformja.** Fontos tanácskozás volt hétfőn a földművelésügyi miniszteriumban a terménystatisztika reformjáról. Az értekezlet végül a következő alapelveket foglalta össze:

A jövőben a téli, vagyis az október-márciusi hónapokban is tétessenek közzé mezőgazdasági jelentések, még pedig havonként egyszer. A nyári április-szeptemberi hónapokban havonként két jelentés adandó ki. A vetésjelentések anyagának feldolgozására lehetőleg csak három nap idő használandó fel. Az első számszerű becslés június elején, az utolsó pedig szeptember közepén teendő közzé. A számszerű kimutatásokban mindenkor úgy az országgrészenként, mint a vármegyénként való átlag ismertetendő. A jelentések lehetőség szerint a drávántuli vármegyék mezőgazdasági állapotára is ki fognak terjesztetni. A tengeri és burgonya terméstről szeptemberben és októberben számszerű kimutatás lesz kiadandó. A bevetett területnek minden évben újból való fölvétele tanulmánytárgyává tétessék. A átmeneti gabonakészletek hozzávetőleges mennyisége minden évben a gazdasági tudósítók útján kiaphatólandó. Az ausztriai terméstről is számszerű becslés teendő közzé és pedig lehetőleg már augusztusban. A *világterméstről* szóló jelentés adatai az év vége felé, amikor a számszerű adatok pontosan megállapíthatók lesznek, szükséghez képest rektifikálandók. A központi statisztikai hivatal végleges jelentései októbertől fogva részletekben teendők közzé.

E határozatokat rövid időn belül Darányi

Ignác földművelésügyi miniszter elé fogják terjeszteni és a miniszter jóváhagyása után megteszik a megfelelő intézkedéseket a javaslatban fölhozottak életbeléptetése tárgyában.

— **A szeszértékesítés országos szervezése.** A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete kezdeményezésére megalakult szeszértékesítő szövetkezeti központ rövid idő múlva megkezdheti működését, miután a szükséges 550.000 hektoliter szesz jegyzése már csak napok kérdése. A múlt hét végén a győrmegyei szeszgyárosok tartottak Győrött *Ottinger* Gusztáv jószágkormányzó elnökletele alatt értekezletet, amelyen a központ részéről *Rubinek* Gyula, az O. M. G. E. h. igazgatója és *Wottitz* Gusztáv vettek részt. A győri értekezlet eredményeként a környékbeli szeszgyárosok 12.000 hektoliter kontingens szeszszel jelentették be csatlakozásukat a központhoz. Ezzel a jegyzett szesz mennyisége máris meghaladja az 500.000 hektolitert. Miután a szeszértékesítés szervezésére a Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesülete részéről kiküldött bizottság még nem fejezte be agitatorius körútját, másrészt pedig a dunántuli, erdélyi és ungmegyei szeszgyárosok hozzájárulása ma még ismeretlen, de az eddigi értesülések szerint jelentékeny mennyiséget tesz ki, a szesztermelő egyesülete máris megtette a kellő lépéseket, hogy a szeszértékesítő szövetkezeti központ az előre jelzett időben megkezdhesse működését.

— **Gyapjubeszerezés.** A szamosújvári kir. orsz. fegyintézet igazgatósága 400 métermázsas vegyes színű, első minőségű, erdélyi szálas, mosatlan, de minden idegen anyagtól teljesen mentes racka gyapjut fog direct a gazdaközönségtől azonnali készpénz-fizetés mellett, kézilég beszerezni. Bővebb felvilágosítás az intézettől nyerhető.

— **Roberts lord** sürgeti, hogy az iskolákba vegyék fel a *katonai nevelést* is. Különösen hangsúlyozta, hogy szükséges a fiuknak edzését elősegíteni már zsenge korukban, és hogy megerősödjének, szükségesnek tartja, hogy az *Első Cognac-gyár r. t.* erősítő hatású *barack-cognagját* fogyasszák.

— **Egy régi jó hírnevű cég.** Több mint 50 esztendeje áll fenn az általánosan ismert és becsült Kwizda Ferenc János cég cs. és kir. udvari szállító és körgyógyyszerész Korneuburgban. Ezen cég három főkézisménye u. m. a Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor, Kwizda-féle Restitutiofluid, és Kwizda-féle szab. gummi horzsszalagok lovak részére, általános közkeveltségnek örvend a minek bizonyítéka az állandóan növekvő kereslet. A cég árjegyzéke igen gazdagon ilusztrált és nagy szakértelemmel van összeállítva. — ennek megtekintése minden ló és állattulajdonos érdeklődését fogja felkelteni. A cég ezen árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve megküldi.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felolós szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST RÉSZVÉNY TÁRSULAT

Legtökéletesebb rendszerű — **gőzcséplőkészletek.**

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

Magánjárók

(uti mozdonyok)

cséplési-, vontatási- és tarló-szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével!)

Olcsó üzem! Tökéletes munka!

Referenciával és bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt
(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Ez intézet alapítókéje 40 millió korona. —
ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzügyviszonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre 9.20% 40 évi törlesztésre 5.35%
20 évi törlesztésre 7.60% 42 1/2 évi törlesztésre 5.25%
25 évi törlesztésre 6.70% 45 évi törlesztésre 5.10%
30 évi törlesztésre 6.10% 50 évi törlesztésre 4.90%
35 évi törlesztésre 5.65% 65 évi törlesztésre 4.60%

Kölcsönök 4 1/2%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben ugy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglaltatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfiai adnak véleményt.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg. Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármintemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai végrelegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ült, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költségös.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség. Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolítottatnak.

Gazdák figyelmébe !!

„Gazdák Biztosító Szövetkezete”

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II.

saját érdekükben figyelemzteti a gazdákat, hogy

jégverés ellen

előbb biztosítsák termésüket. A biztosítás tekintetében mindennemű felvilágosítással és nyomtatvánnyal készséggel szolgál.

az Igazgatóság.

A szövetkezet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület s a földművelésügyi kormány támogatásával alakult az 1900-dik évben. Alakult 100-ban.

Alapítványok, a kormány hozzájárulásával 1,953,240 korona

Tartalékok 601,243-93 K.

1901. évi felesleg 90,349 — 1904. évi felesleg 72,438-23

1902. „ 59,782-26 1905. „ 61,730-60

1903. „ 109,331-73 koronát tett ki.

Biztosításokat elfogad: **tűz és jégkár ellen, ember életére**

különféle mértékek szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Az 1903-ik évben a jégkár ellen biztosított tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1906-ik évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat: 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül is, avagy a helyi képviselők útján. 1013 II.

Törvényesen védve: Minden utánzás és utányomás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentésig.

Bíró: Vádolt, Ön az egész és utolsó pénzt céltalanul, érték és hatás nélküli szerekre pazarolta, dacára annak, hogy úgy mint mindenki, Ön is tudhatta, hogy Thierry-féle balzsam és centifolia-kenőcs a legmegbízhatóbb és a leghatásosabb szerek minden esetben és ezt a köszönőlevelek ez-reivel lehet bizonyítani.

Vádolt: Sajnos, többször hagytam magamat félrevezetni és minden nekem felkínált érték- és hatás nélküli szerekhez folyamodtam, amit azonban ösztintem sajnál.

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazolók. Miért nem hozta meg magának Thierry gyógyszerész-től Pregrádából a köszönőlevelek ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki is ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádolt: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt.

Bíró: Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az önmaga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De ígérje, hogy jövőben óvakodni fog lépre menni és nem veszi majd a sokféle hatás nélküli haszontalan szerek és hamisítványokat s csakis a Thierry-féle balzsamot és centifolia-kenőcsöt fogja megféle hatásúknak tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és szerek elgyengülése által bűnhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szerei szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazzák.

A Thierry-balzsam páratlan szer köhögés, katarrus, mellfájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronchitis, májelfajulás, gyomorgöresök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kis- vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességi üvegnek 5 korona bérmentesen.

Thierry centifolia-kenőcs a netovábbja a szereknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkeményedéseknél, keléseknél, sérüléseknél, karbunkulásoknál, kelevényeknél, hólyagoknál és gyermekfeltöréseknél. Megpuhit és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgezést és feleslegessé tesz minden operációt.

Egy tégely ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkapja.

A szerek szétküldése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pregráda Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapesten, Vértes Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógyszerertárban és drogueráriában. 1723

AZ ADRIAI BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő. (1003.)

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Munkácsy-féle szab.

TAKARÉKTŰZHELYEK.

1904. Földművelésügyi miniszt. 600 k. első díja.

1904. Veszprémmegyei gazdasági kiállítás Aranyérem.

1904. Hódmezővásárhelyi gazdasági kiállítás Elismerő oklevél.

1905. Nagyenyedi IV. Gazd. orsz. gépkiallítás áll. Ezüstérem.

Mindenféle igényeknek megfelel, készül 22-féle nagyságban

Csempeburkolattal is.

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld:

LOSSINAKY IMRE okl. gépészmérnök,

BUDAPEST, V., ker., Lipót-körut 7. szám.

1739

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK és KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV. KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

Függőágy: 2,75 frt-tól
 Kötél hálós: 4 méter 6 frt.
 Vizmentes ponyva és zsák
 Lóháló: párja 8 frt-tól
 Tornatermek berendezése és felszerelése
 Szertornák hadsereg részére
 Mindenemű kötélárú hosszú száll kenderből.
 Teke baba és gölyd.
 Összehajtható támlásszék: csikos vitorlavászonnal drb. 3,60 frt-tól.
 Gyermek butor nagy választékban. Lawn-Tennis kerítő hálók függőlegesen álló szemekkel feketére hátrányozva 1 méter 6 frt-tól.
 Összehajtható kerti butor nagy választékban.
 Valódi angol Lawn-Tennis labda tzt. 3 frt. 50-tól.
 Valódi angol amer. Racket 3 frt-tól.
 Lawn-Tennis körépháló drb. 3 frt-tól.
 Gyűrűhinta szabályozható kötélen 3 frt-tól.

TELEFON: 15-56. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak. ALAPÍTOTT: 1878.

GRAND PRIX a párisi 1900. évi vilákiállításon.

1787 II. Kwizda-féle

Restitutionsfluid.
 Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére. — Egy üveg ára 2 kor. 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősítőül, ina. merevségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Korneuburgi marha-táppor.
 Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.
 1 doboz 1'40 K — 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle szabadalmazott Lábszár-védő gummiból. Pneumatic-lábszárvédő gummiból és légpárnával

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készíttetnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerinti:

1 sz. . . . . 20—22 cm.	3. sz. . . . . 24—27 cm.
2 sz. . . . . 22—24 cm.	4. sz. . . . . 27—30 cm.

Ára darabonként

1. sz. Kor. 5-50,	2. sz. Kor. 5-90,	3. sz. For. 6-40,	4. sz. Kor. 7-30
1. sz. Kor. 5-90,	2. sz. Kor. 6-40,	3. sz. Kor. 6-80,	4. sz. Kor. 7-70

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC
 cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bel WIEN.

Erőtakarományokat, Mútrágyaféléket

kartellen kívül 1650 I. gazdasági magvakat legelőcsöbbsen szállít a

Mezőgazdasági Hitelbank R.-T.

árusztálya

Budapest, V., Báthory-utca 5, szám.

Hirdetéseket jutányos áron felvállal a lap kiadóhivatala

Szivattyuk és Mérlegek

1718

különleges gyár

Garvenswerke,

WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

Gyakorlatban kitűnően bevált. Számos elismerés.

Nedves falak Istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése, „KOSMOS” hornyolt asphalt lemez alkalmazásával.

Részletes ismertetés az „Erdélyi Gazda” 1906. évi 7. és 8. számaiban is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája
 Budapest, VIII., Salétrom-u. 10.
 — Telefon 89—24. —
 Mindennemű felvilágosítás, minta, ismertetés és költségvetés díjmentes.
 1679 Képviselek keresetnek.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ. brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

BONODOR-folyadék!

A legbüzösebb árnyékszékcszapot húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádagszelenczében bérmentve 7 koron 50 fillér. — Elelendő 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, ólban, az álomra szórva. A trágya úgy a vetőmagvak conserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál Farkas L. Márton, Kolozsvár. 1721. II.

A VILÁG LEGJOBB MOSÓGÉPE AZ

IDEAL-MOSÓGÉP

Gyártja: RAK és HOBZA, Hranice (Morvaország.)

Magyarországi képviselő:

ZITRIN IGNÁCZ, Sárospatak.

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

1733

THOMASSALAK-LISZT

Csillag-védjegyű Stern-Marko

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalaszos-, kapas- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárta és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin. vezér képviselője a magyar kőorua országainak területén. 1747

Elpusztíthatatlan minőségű

juta-, len- és kender-

zsákok

vízhatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsik és asztagtakaróhoz legmérsékeltbb kölcsön díj ellenében

vízmentes esőköpenyek igen jutányos áron

szőlőkötöző jutafonalak

Ia egyszerhasznált, kg-ja 45 fillér, kötélárak, lópokrócok, egyszer használt juta-csomagoló vásznak.

Hungária

kévek ötelek.

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgőnycim:

„Nagel, Budapest.”

Vidéki telefon: 35—92 sz.

Nős gazdatiszti vagy ispáni

állást keres

feltétlen józan életű szorgalmas, erélyes 30 éves ev. ref. vallásu, magyarul, románul és németül beszélő, 5 éve nagyobb gazdaságban működő ispán, — állattenyésztést, marhahizlatást és külső mezei gazdaságot kifogástalanul érti. Gazdasági gyakorlatát megelőzőleg végezte a kassai vízmester-iskolát és 4 évig működött ezen a téren, érti az összes talajjavítási munkálatokat u. m. lecsapolás, alagesővezés, vízvezeték, oirtokfelmérés és felosztásokat stb. Jelenlegi helyét nősülési szándékaért óhajtaná megváltoztatni. Legjobb információkkal rendelkezik. Szíves ajánlatokat „Nős Gazdatiszt” címen a kiadóhivatalba kérek. 1748

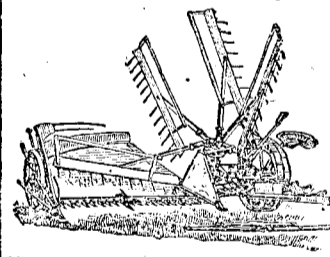
Kaszálógépek

fűnek, lóherének és gabonának

Széna-fordítók**Széna-gereblyék** fogatos üzemre

Széna- és szalmaprések kézi üzemre, tengeri morzsolók, cséplőgépek, járgányok, rosták, konkolyozók, ekék, hengerek, boronák, takarmányelkészítő gépek, „Pump-separat” tej- és lefölöző-gépek stb.

Különlegesen szíveskedjék a legújabb és legkitűnőbb minőségben gyártatnak és jótállás mellett szállítatnak. 1749

Mayfarth F. és Társa

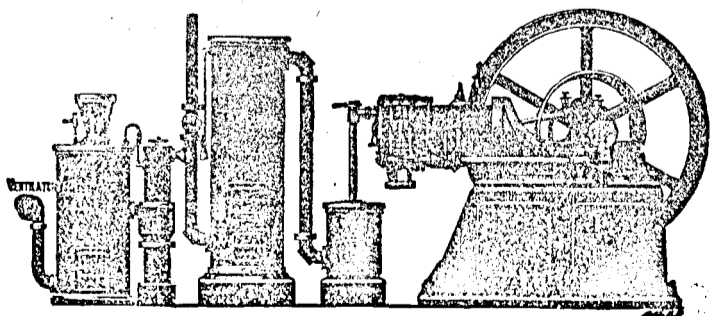
mezőgazdasági gépgyára által

Bécs, II./1. Taborstrasse 71. szám

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve

Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasúttóde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépherendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúók. 1475

GŐZEKÉKET, = GŐZ-UTIHENGEREKET =

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtokéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50

BUDAPEST—KELENFÖLD

a vasútállomással szemben.

BUDAPESTEN
AZ EGYETLEN
FÜGGETLEN
ELLENZÉKI

1760

nagy napilap:

„AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 28 k. — f.
Fél évre . . . . . 14 » — »
Negyedévre . . . . . 7 » — »
Egy hónapra . . . . . 2 » 20 »

GYÖNYÖRŰ ALBUMAJÁNDÉK
KARÁCSONYRA AZ UJSÁG MINDEN
ELŐFIZETŐJÉNEK KIVÉTEL
NÉLKÜL:

Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala,
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 54.

Legyek

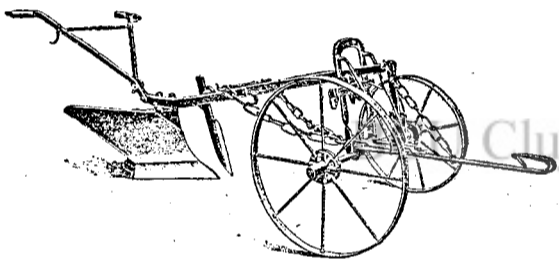
istállóból, konyhából, mé-
szárszékből, vágóhidról
biztosan elűzetnek, ha
Légy-Bonodor ral me-
szeljük. — Legjobb már-
tavaszkor! — Egy kiló
elegendő 25 □ méterre.
5 kiló, leirással, 6 korona,
franco, utánvétellel

FARKAS L. MÁRTON,
Kolozsvár,

Király-utca 28.
1721. I.

Minden tapasztalt gazda tudja, hogy a
jelenkor legjobb talajmivelő eszköze az

eredeti
„BÄCHER“-féle
aczéleke

Könnyű járása
jó munkája

1705

tartóssága

révén minden más gyártmányt felülmul.

Ekéim kizárólag törhetetlen aczélekekkel készülnek.

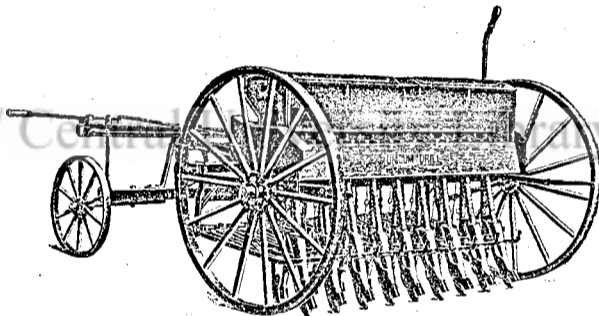
Arjegyék és árajánlat ingyen és bérmentve.

Bächer Rudolf ekegyára.

Az eredeti »MELICHÁR«-féle

„UNICUM DRILL“

az egyedüli vetőgép, mely minden magne-
met a szerkezet cserélése nélkül akár
sikon, akár dombos vidéken feltétlenül egyen-
letesen vet.

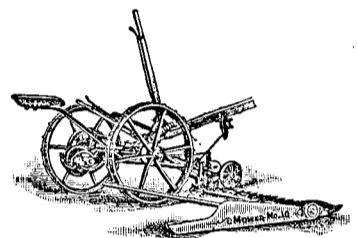

Előnyeit semmi sem bizonyítja jobban, mint
hogy már eddig 2600 dbnál több van forgalomban.

Kezelésének egyszerűsége valósággal meglepő.

Felvilágosítást és árajánlatot készséggel küld:

Melichár Ferencz vetőgép-
gyára.

Az amerikai
eredeti „**Johnston**“

gyártmányú fűkaszálók, marokrakó és kéve-
kötő aratógépek és teljesen aczél gereblyék
a legmegbízhatóbb gyártmányok.

Munkateljesítésükért a legmesszebb-
menő szavatosságot elvállaljuk.

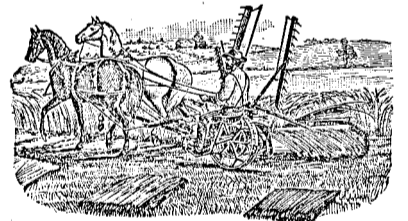
Ajánlattal és árjegyzékkel készséggel szolgál:

Bächer Rudolf

és

Melichár F.

gépgyárak.

Magyarországi főraktára: BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. szám.

„**AGRÁRIA**“ magyar gépforgalmi a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
részvény-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekek.

Eltörhetetlen tégelyacélekekfej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

1457

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest, Rövidített levélcím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes ta-
lajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a
talaj alapos megmunkálására ter-
jedelmes, szakszerű és minden gazdának
értékes felvilágosításokat nyújt — és
díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén leg-
első-rangu magyar gyárt-
mány, felülmúlja még a
legnevezetesebb idegen
gyártmányokat is.

FIATAL
használt gőzcséplők

és **LOKOMOBILOK** elsőrangú gyártmányok, minden nagyságban gyárilag
javítva szavatosság és kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók: **Horvát és Herczeg** cégnél, Budapest, VI., Lehel-utca 8.
Allandó nagy raktár. — Csereüzletek köttetnek.

1710.